

всички групи цигани твърдят постоянно, че те са най-напред гърци, а след това цигани. Особено интересен е случаят в Югославия понастоящем, където голяма част от циганите се обявиха твърдо преди всичко за "югославяни".

Постепенно обаче показно демонстрираното фалшиво самосъзнание започва да се налага и да се съчетава с истинското самосъзнание на групово равнище, като в крайна сметка се получават интересни феномени - напр. срещащите се в цяла Латинска Америка групи "русурия" и "грекурия", които са руски и гръцки келдери, преселили се в края на миналия век и представлящи се съответно за руси и гърци; при тях днес се наблюдава вече сложен четиристепенен модел на етническо самосъзнание (йерархията е келдери, руси, или гърци, цигани и жители на съответната страна). Аналогичен у нас е случаят с румънските цигани (лингуари, урсари и маймунджии), които показват преферирано румънско самосъзнание и са румънскоговорящи (интересно е да се отбележи, че същите групи в Гърция са турскоговорящи мюсюлмани).

Доста по-различна е ситуацията с немалка част от турските цигани в България, с т.нар. "турчееци се цигани", които показват еднозначно турско етническо самосъзнание и за някои от които турският език действително е майчин език, тъй като не владеят (или владеят много слабо) цигански език. Трябва изрично да се подчертае, че това "турчееци", с което спекулират толкова много напоследък политиците (а за съжаление и някои учени) е напълно естествен процес за този етнос, който продължава от много десетилетия и в никакъв случай не е резултат от съзнателни въздействия на външни сили (респ. Турция) или политически движения (респ. ДПС).

Обстоятелството, че съответната предпочитана етническа общност (в случая българските турци) не е много склонна да признае тези лица за равностойна част от себе си, внася интересен нюанс на незавършеност на този процес, но не променя неговата същност, основаща се на всепризнатия етнологичен принцип, че етническото самосъзнание е израз на етническата принадлежност. (И ако все пак са необходими академични терминологични уточнения, то може да се предложи напр. формулировката "турци с цигански произход".) Впрочем, абсолютно аналогични процеси на цялостна промяна на етническото самосъзнание и приобщаване към българите се наблюдава и при част от българските цигани, но там процесите протичат на равнище отделна личност или семейство (и трябва да признаем, също не се приемат от българската общност).